

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขออนำไปประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๒ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. ข้าวพันธุ์เจ้าหอม ปาร์ตี้ 102 (*Oryza sativa* 'Jao Hom Party 102')
๒. กัญชงพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 4 (*Cannabis sativa* 'HRDI 4')

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ประกาศตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิพาทว่า การยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

(นางวิลาวัลย์ ไคร์ครวญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้าวพันธุ์เจ้าหอม पार्टी 102
(*Oryza sativa* ‘Jao Hom Party 102’)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล บริษัท पार्टी ไรซ์ รีเสิร์ช เซ็นเตอร์ จำกัด
ที่อยู่ 220 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองเต่า อำเภอแก้งะเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60230
โทรศัพท์ 0632218515

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ข้าวพันธุ์เจ้าหอม पार्टी 102 (Jao Hom Party Party 102) หรือสายพันธุ์ PRRC770 เป็นข้าวเจ้า (ประเภทของพันธุ์ : พันธุ์แท้) ปรับปรุงพันธุ์โดย ดร.บุญรักษ์ พันธุ์ไชยศรี และคณะ เป็นข้าวพันธุ์กลายที่เป็นข้าวเจ้าหอมพื้นอ่อน ปลุกได้ในฤดูนาปี ต้นข้าวมีเมล็ดและใบหอม แตกกอดี และมีแนวโน้มให้ผลผลิตดีกว่าพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เกิดจากชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ในเมล็ดข้าวขาวดอกมะลิ 105 จำนวน 4,000 เมล็ดโดยการระดมยิง ด้วยลำไอออนไนโตรเจนพลังงานต่ำชนิดไม่คัดกรองมวล ที่ระดับพลังงานเร่ง 30 กิโลโวลต์ และความเข้มข้นของไอออน 2×10^{16} ไอออน/ตารางเซนติเมตร ในช่วง 20-28 กุมภาพันธ์ 2565 จากนั้นนำเมล็ดข้าวไปปลูกเพื่อคัดเลือกต้นที่กลาย (M_1) ในฤดูนาปรัง-ฤดูนาปี 2565 จากนั้นปลูกทดสอบความคงตัวของลักษณะ ข้าวรุ่นละประมาณ 100 ต้น จนถึงชั่วรุ่นที่ 7 (M_7) ในปี 2565-2568 ที่แปลงทดสอบจังหวัดนครสวรรค์ ได้ประเมินลักษณะประจำพันธุ์ที่แตกต่างจากพันธุ์อื่น (Distinctness) ที่มีความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์ (Uniformity) และที่มีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ (Stability) และการให้ผลผลิตร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร และกำแพงเพชร ในชั่วรุ่นที่ 5 (M_5) ได้ประเมินปฏิกิริยาต่อโรคข้าวที่สำคัญ โดยคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ในชั่วรุ่นที่ 7 (M_7) ได้วิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพ เคมี และการหุงต้มเบื้องต้น โดยคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในชั่วรุ่นที่ 5 (M_5) ได้วิเคราะห์ปริมาณโปรตีน และไขมัน โดยคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในชั่วรุ่นที่ 5 (M_5) ได้ทำการคัด และยืนยันว่ามีสารหอม 2AP โดยใช้ Aromarker ในระยะต้นกล้า และการดมในเมล็ด ในชั่ว รุ่นที่ 2 (M_2) ถึงชั่วรุ่นที่ 4 (M_4) ตรวจสอบฐานพันธุกรรม ในชั่วรุ่นที่ 5 (M_5) และได้ตั้งชื่อว่า “เจ้า หอม पार्टी 102 (Jao Hom Party 102)”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปีพ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
20- 28/2/2565	ชักนำให้เกิดการกลายพันธุ์ในข้าว ขาวดอกมะลิ 105 จำนวน 4,000 เมล็ด โดยการระดมยิงด้วยลำไอออนไนโตรเจนพลังงานต่ำ	ศูนย์วิจัยฟิสิกส์ของ พลาสมาและอวกาศ ม. เชียงใหม่
1/3/2565	↓ M ₁ คัดเลือกต้นข้าวที่เมล็ดและใบมีกลิ่นหอม แตกกอติดออกรวงในฤดูนาปี และมีแนวโน้มให้ผลผลิต ดีกว่าพันธุ์ดั้งเดิมขาวดอกมะลิ 105 ได้ต้น ข้าวขาวดอกมะลิ 105 พันธุ์กลาย จำนวน 4 ต้น	แปลงทดสอบ จังหวัดนครสวรรค์
10/12/2565	↓ M ₂	แปลงทดสอบจังหวัด นครสวรรค์
1/7/2566	↓ M ₃	แปลงทดสอบจังหวัด นครสวรรค์
10/12/2566	↓ M ₄	
1/7/2566	↓ M ₅ ปลูกทดสอบเปรียบเทียบผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิต	แปลงทดสอบจังหวัด นครสวรรค์ พิจิตร และ กำแพงเพชร
10/12/2567	↓ M ₆	แปลงทดสอบจังหวัด นครสวรรค์ พิจิตร และ กำแพงเพชร
1/6/2568	↓ M ₇	แปลงทดสอบจังหวัด นครสวรรค์
	↓ ข้าวพันธุ์เจ้าหอม ปาร์ตี้ 201 (ข้าวเจ้าหอมพันธุ์อ่อน)	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ข้าวพันธุ์เจ้าหอม ปาร์ตี้ 201 วงศ์ Poaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ (*Oryza sativa* 'Jao Hom Party 201') พืชล้มลุก ข้าวเจ้า

ลำต้น ทรงกอตั้ง ความยาวลำต้นประมาณ 117.25 เซนติเมตร ปล้องสีเขียว ต้นส่วนมากเอน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของลำต้นประมาณ 5.16 มิลลิเมตร

ใบ ใบเดี่ยว รูปแถบ กว้าง 1.11 เซนติเมตร ยาว 47.60 เซนติเมตร สีเขียวจาง มีขนบ้าง กาบใบสีเขียว มุมใบตรงหักลง ลิ่นใบสีขาว ลิ่นใบมี 2 ยอด ลิ่นใบยาวประมาณ 21.33 มิลลิเมตร หูใบสีเขียว ข้อต่อใบสีเขียวอ่อน การแก่ของใบปานกลาง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบแยกแขนง รวงจับกันแน่นปานกลาง ความยาวรวงประมาณ 28.02 เซนติเมตร แตกกระจ่างปานกลาง จำนวนรวงประมาณ 10 รวงต่อกอ การยี้ดของคอรวงยาวประมาณ 9.78 เซนติเมตร กลีบรองดอกสีฟาง เกสรเพศเมียสีขาว ยอดดอกสีขาว

ผล ข้าวเปลือกเมล็ดสีฟาง ไม่มีหาง ยาวเฉลี่ย 10.77 มิลลิเมตร กว้างเฉลี่ย 2.52 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 1.93 มิลลิเมตร ข้าวกล้องรูปร่างเรียวยาว สีน้ำตาล กว้างเฉลี่ย 2.08 มิลลิเมตร ยาวเฉลี่ย 7.54 มิลลิเมตร หนาเฉลี่ย 1.68 มิลลิเมตร ไม่มีท้องไข

ลักษณะอื่น ๆ

1. ข้าวเปลือก 1,000 เมล็ด หนัก 26.54 กรัม
2. การติดเมล็ด 75-90 เปอร์เซ็นต์
3. ผลผลิตเฉลี่ย 608 กิโลกรัม/ไร่ ที่ความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์ (แบบนาคำ)
4. เมล็ดมีกลิ่นหอม ค่าความหอม (2AP) 6.11 ppm
5. ปริมาณอมิโลส 12.82 เปอร์เซ็นต์
6. ความคงตัวของแป้งสุกอ่อน
7. อุณหภูมิแป้งสุกปานกลาง อัตราการยี้ดตัวของข้าวสุกประมาณ 1.29 เท่า
8. แสดงปฏิกิริยาก่อนข้างอ่อนแอต่อโรคขอบใบแห้ง (moderately susceptible: MS)
9. ลำต้นค่อนข้างอ่อน ล้มง่าย
10. ควรวางแผนการปลูกในช่วงเดือน กรกฎาคม เพราะจะทำให้ต้นข้าวไม่สูงจนเกินไป ช่วยให้ข้าวไม่หักล้มได้ง่าย
11. ระยะแตกกอ ระวางการระบาดของโรคใบจุดสีน้ำตาลและโรคใบไหม้
12. ไม่ควรใส่ปุ๋ยที่มีธาตุไนโตรเจนมากเกินไป อาจทำให้เจริญเติบโตทางลำต้น และใบมากเกินไป และอาจทำให้โรคและแมลงศัตรูข้าวเข้าทำลายได้

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของข้าวพันธุ์เจ้าหอม ปาร์ตี้ 102

ก ทรงกอ ข รวง ค ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และข้าวสาร

ข้าวพันธุ์เจ้าหอม ปาร์ตี้ 102

กัญชงพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 4 (*Cannabis sativa* ‘HRDI 4’)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ที่อยู่ เลขที่ 65 หมู่ 1 ถนนสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 053-328-496-8 ต่อ 3201

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กัญชงพันธุ์ เอชอาร์ดีไอ 4 (HRDI 4) เป็นพันธุ์ลูกผสม พัฒนาพันธุ์โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส. ได้รับเมล็ดพันธุ์กัญชง พันธุ์ Cherry wine เป็นเมล็ดเพศเมีย (Feminized) ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีดอกใหญ่ ให้ผลผลิตสูง และให้ปริมาณสาร CBD สูง THC ต่ำ ในปี พ.ศ. 2565 จึงนำมาปลูกทดสอบลักษณะประจำพันธุ์และการให้ผลผลิตช่อดอก โดยได้จัดแจ้งในแอปพลิเคชัน “ปลูกกัญ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย หรือปรับปรุงพันธุ์ในโครงการวิจัยและพัฒนาพืชสกุล Cannabis บนพื้นที่สูง ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ ดังนี้

1. ปี พ.ศ. 2565 ได้นำเมล็ดกัญชงพันธุ์ Cherry wine จำนวน 50 เมล็ด มาปลูกศึกษาลักษณะประจำพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยปลูกในโรงเรือนหลังคาพลาสติก และเปิดไฟแสงสว่างช่วงของการเจริญเติบโตทางลำต้น และแสงธรรมชาติในช่วงการเข้าสู่ระยะออกดอก ซึ่งพบว่ากัญชงพันธุ์ Cherry wine 1 ต้น มีใบ ลำต้น และดอกเป็นสีม่วงแดง และมีลำต้นแข็งแรง เจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมของพื้นที่สูงของประเทศไทย ได้ปักชำกิ่งของกัญชงเก็บไว้เป็นต้นแม่พันธุ์ เมื่อถึงระยะเก็บเกี่ยวได้เก็บข้อมูลผลผลิตและวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญของกัญชง พบว่า มีปริมาณ CBD ร้อยละ 5.06-10.75 ปริมาณสาร THC ร้อยละ 0.36-2.42 และสัดส่วน CBD/THC เท่ากับ 14.055-4.442 เปอร์เซ็นต์ จึงนำกิ่งปักชำของกัญชง มาปลูกกระตุ้นการเกิดเพศผู้และสร้างเมล็ดพันธุ์

2. ปี พ.ศ. 2566 นำเมล็ดพันธุ์ที่ได้จำนวน 30 เมล็ด มาปลูกในโรงเรือนหลังคาพลาสติก และเปิดไฟแสงสว่างช่วงของการเจริญเติบโตทางลำต้น และแสงธรรมชาติในการเข้าสู่ระยะออกดอก ในขณะเดียวกันได้ปักชำกิ่งของกัญชงแต่ละต้นเพื่อเก็บไว้เป็นต้นแม่พันธุ์ เมื่อถึงระยะเก็บเกี่ยวได้เก็บข้อมูลผลผลิตและวิเคราะห์ปริมาณสารสำคัญของกัญชงแต่ละต้น และพบว่ากัญชงต้นที่ 19 มีปริมาณสาร CBD สูงที่สุด คือ ร้อยละ 8.442-11.485 ปริมาณ THC ร้อยละ 0.283-0.377 และสัดส่วน CBD/THC เท่ากับ 29.83-30.46 เปอร์เซ็นต์ จึงนำกิ่งปักชำของกัญชงต้นที่ 19 มาปลูก สำหรับใช้เป็นต้นแม่พันธุ์

3. ปี พ.ศ. 2567 - 2568 ได้นำกิ่งปักชำของกัญชงต้นที่ 19 ปลูกทดสอบในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ 2 ทั้งในโรงเรือนและนอกโรงเรือนหลังคาพลาสติก พบว่า กัญชงมีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตทั้งการปลูกในโรงเรือนหลังคาพลาสติกได้ตลอดทั้งปี และนอกโรงเรือนเหมาะสมเฉพาะในฤดูหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม - มีนาคม จึงได้ตั้งชื่อเป็น “กัญชงพันธุ์ เอชอาร์ดีไอ 4 (HRDI 4)”

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
ส.ค.-ธ.ค. 2565	กัญชงพันธุ์ Cherry wine ปลุกคัดเลือกรุ่นที่ 1 ↓ สร้างเมล็ดพันธุ์จากกัญชง 1 ต้น ที่มีลักษณะใบ ลำต้น ช่อดอกสีม่วงแดง (CBD ร้อยละ 5.06-10.75, THC ร้อยละ 0.36-2.42) ↓	สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
ม.ค.-พ.ย. 2566	ปลุกคัดเลือกรุ่นที่ 2 จำนวน 30 เมล็ด ได้ต้นที่มี ปริมาณ CBD สูงที่สุด คือ ร้อยละ 8.442 – 11.485 ปริมาณ THC ร้อยละ 0.283 – 0.377 และสัดส่วน CBD/THC เท่ากับ 29.83-30.46 คือกัญชงต้นที่ 19 และนำกิ่งปักชำมาใช้เป็น ต้นแม่พันธุ์ ↓	สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
2567- ก.ค. 2568	ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการปักชำและปลูกทดสอบ ใน และนอกโรงเรือนหลังคาพลาสติก ↓ กัญชงพันธุ์ เอชอาร์ดีไอ 4 (HRDI 4)	สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย กัญชงพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 4 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cannabis sativa* 'HRDI 4'
วงศ์ Cannabaceae ไม้ล้มลุก

ลำต้น ลำต้นตั้งตรง สูง 90-120 เซนติเมตร ทรงพุ่ม 90.33 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 5.43 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาล มีกิ่งแขนงจำนวนมาก จำนวน 18 - 22 กิ่ง/ต้น หรือเฉลี่ย 19 กิ่ง/ต้น เมื่อปลูกห่าง (1 เมตร x 1 เมตร) ที่อายุ 110-120 วัน

ใบ ใบประกอบรูปนิ้วมือ ใบย่อย 3 - 5 ใบ กว้าง 11.8 เซนติเมตร ยาว 13.7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบจักฟันเลื่อย แผ่นใบด้านบนสีเขียวอ่อน ปลายใบสีม่วง แผ่นใบด้านล่างสีเขียวอ่อน ปลายยอดสีม่วงอ่อน ก้านใบยาว 3 - 6 เซนติเมตร ก้านใบติดแผ่นใบสีม่วง ก้านใบติดลำต้นสีม่วง ผิวใบเรียบ ใบยอดเมื่อสุกแก่เต็มที่จะมีขอบใบและปลายใบสีม่วงเข้ม

ดอก/ช่อดอก เป็นดอกเพศเมียมากกว่าร้อยละ 90 ช่อดอกและก้านช่อดอกสีม่วงแดง ช่อดอกแบบช่อเชิงลด ออกเป็นกลุ่ม ตามซอกใบและปลายยอด
ช่อดอกเพศผู้ออกตามซอกใบและปลายยอด ช่อดอกห้อยลง อับเรณู 5 อัน ช่อดอกยาว 5 - 15 เซนติเมตร กลีบดอกสีเขียวอมม่วงแดง ใบประกอบติดช่อดอกยอดเกสรเพศเมียสีเขียวอมม่วงแดง ดอกสีเขียวอมม่วงแดง

- ลักษณะอื่นๆ**
1. ปริมาณสาร Total THC เฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 1 ต่อน้ำหนักแห้ง (Total THC ร้อยละ 0.283 – 0.377 และ CBD ร้อยละ 8.442 – 11.485) ตรวจวัดที่ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่
 2. ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการปักชำกิ่ง
 3. อายุเก็บเกี่ยว 110- 120 วัน
 4. ผลผลิตช่อดอกแห้งต่อต้น 220-320 กรัม หรือ 200-250 กิโลกรัม/ไร่
 5. ออกดอกเมื่ออายุประมาณ 55 - 85 วันหลังปลูก

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกัญชาพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 4 (HRDI 4)

ก ทรงต้น ข ใบ ค ช่อดอกเพศเมีย ง แปลงปลูกนอกโรงเรือน

กัญชาพันธุ์เอชอาร์ดีไอ 4 (HRDI 4)